

167. sz. Ajánlás

a társadalombiztosítási jogok fenntartása érdekében létrehozott nemzetközi rendszerről

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgatótanácsa hívott össze Genfben, és amely 1983. június 1-én hatvankilencedik ülészakára ült össze,

Felidézve azokat az elveket, amelyeket az egyenlő elbírálásról (társadalombiztosítás) szóló 1962. évi Egyezmény, valamint a társadalombiztosítási jogok fenntartásáról szóló 1982. évi Egyezmény határozott meg, és amelyek nem csak az egyenlő elbírálásra, hanem a szerzett jogok és a megszerzés alatt álló jogok fenntartására is vonatkoznak, és

Szükségesnek ítélve annak előmozdítását, hogy a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet tagállamai két- vagy többoldalú társadalombiztosítási megállapodásokat kössenek, és azt, hogy e megállapodásokat koordinálják különösen az egyenlő elbírálásról (társadalombiztosítás) szóló 1962. évi Egyezmény, valamint a társadalombiztosítási jogok fenntartásáról szóló 1982. évi Egyezmény alkalmazása érdekében,

Miután úgy döntött, hogy különböző javaslatokat fogad el a társadalombiztosítási jogok fenntartásáról, mely az ülés ötödik napirendi pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat egy nemzetközi Ajánlás formájában adja közre,

a mai napon, azaz 1983. június huszadikán elfogadja a következő Ajánlást, amely „A társadalombiztosítási jogok fenntartásáról szóló 1983. évi Ajánlás” néven idézhető:

1. A jelen Ajánlás szempontjából -

- (a) a „tagállam” kifejezés a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet bármely tagállamát jelenti;
- (b) a „jogi szabályozás” kifejezés magában foglal bármely társadalombiztosítási szabályt és törvényt és rendeletet;
- (c) a „menekült” kifejezés jelentése földrajzi korlátozás nélkül azonos azzal a jelentéssel, amelyet ennek a fogalomnak a menekültek státuszáról szóló 1951. július 28-i Egyezmény 1. cikkében és A menekültek státuszáról szóló 1967. január 31-i Jegyzőkönyv első cikk 2. bekezdésében tulajdonítottak;
- (d) a „hontalan személy” kifejezés jelentése azonos azzal a jelentéssel, amelyet ennek a fogalomnak A hontalan személyek státuszáról szóló 1954. szeptember 28-i Egyezmény első cikkében tulajdonítottak;
- (e) a „családtagok” kifejezés az ellátásokat megfelelő módon megítélő vagy biztosító jogszabályai szerint ekként meghatározott vagy elismert személyeket, illetve azokat a személyeket, akiket az érintett tagállamok egymás közti szerződésai ilyeneknek tekintenek; amennyiben a hatályos jogi szabályozás csak azzal a feltétellel tekint vagy ismer el valamely személyeket családtagoknak vagy a háztartáshoz tartozónak, hogy azok az érintett személlyel együtt lakkon, ezt a feltételt megvalósultnak kell tekinteni azon személyek esetében, akiket alapvetően az érintett személy támogat;

(f) A „hátramaradt családtagok” kifejezés a támogatásokat megítélő jogi szabályozás szerint ekként meghatározott vagy elismert személyeket jelenti; amennyiben a hatályos jogi szabályozás csak azzal a feltétellel tekinti vagy ismeri el ezeket a személyeket hátramaradt családtagoknak, hogy az elhunytal együtt éltek, ezt a feltételt megvalósultnak kell tekinteni, ha az illetőket alapvetően az elhunyt személy támogatta;

(g) A „tartózkodás” kifejezés az állandó lakóhelyet jelenti;

2. A két- vagy többoldalú társadalombiztosítási megállapodás által kötött tagállamok kölcsönös megegyezéssel törekedjenek arra, hogy bármely más tagállam polgáira, valamint bármely más tagállam területén lakó menekültekre és hontalan személyekre is kiterjesszék a megállapodás rendelkezései által nyújtott kedvezményeket, ami vonatkozik -

(a) az alkalmazandó jogi szabályozás meghatározására;

(b) a megszerzés álló jogok fenntartására;

(c) a szerzett jogok fenntartására és az ellátások külföldi folyósítására.

3. A tagállamok kössenek egymással és az érintett államokkal megfelelő igazgatási vagy pénzügyi megállapodásokat az olyan rokkantsági, öregségi és a hátramaradt családtagoknak járó ellátások, a foglalkoztatás körében elszenvedett sérülés alapján járó ellátás és elhalálozás miatt járó juttatások folyósítását gátló esetleges akadályok elhárítása érdekében, amelyekre jogszabályaik szerint olyan kedvezményezettek szereztek jogot, akik valamely tagállam külföldön lakó állampolgárai, avagy külföldön lakó menekültek, illetve hontalan személyek.

4. Amennyiben valamely két- vagy többoldalú társadalombiztosítási megállapodás által kötelezett tagállamnak nincs hatályos jogi szabályozása a munkanélküli segélyre vagy családi ellátásokra vonatkozóan, az ily módon kötelezett tagállamok törekedjenek megfelelő megállapodásokat kötni egymással, annak érdekében, hogy méltányosan kompenzálják a jogoknak abból eredő elvesztését vagy hiányát, hogy a személyek az említett jogokra vonatkozó jogi szabályozással rendelkező tagállam területéről olyan tagállam területére helyezik át tartózkodási helyüket, amelynek nincs ilyen jogi szabályozása, vagy az első tagállam jogszabályai szerint családi ellátásra jogosult személyek családtagjainak tartózkodási helye a második tagállam területén van.

5. Amennyiben az egyenlő elbírálásról (társadalombiztosítás) szóló 1962. évi vagy a társadalombiztosítási jogok fenntartásáról szóló 1982. évi Egyezmény, vagy bármely két- vagy többoldalú társadalombiztosítási megállapodás alkalmazása során pénzügyi ellátást kell nyújtani olyan kedvezményezetteknek, akik egy olyan állam területén tartózkodnak, ami nem azonos a fizetésre kötelezett intézmény székhelyének területével, az intézmény – ahol csak lehetséges – közvetlenül a kedvezményezettnek fizessen, különösen rokkantsági, öregségi vagy a hátramaradt családtagoknak járó ellátások vagy foglalkoztatás körében elszenvedett sérülés alapján járó nyugdíj esetében. Ezen ellátások és nyugdíjak átutalása a lehető legkisebb idővesztéssel történjék, hogy a kedvezményezettek minél hamarabb rendelkezhessenek velük. Közvetett kifizetés esetén a kedvezményezett tartózkodási helyét jelentő országban közvetítőként működő intézmény tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a kedvezményezett a neki járó juttatásokat időben megkapja.

6. Az érintett tagállamok törekedjenek két- és többoldalú megállapodások kötésére a társadalombiztosítási jogok fenntartásáról szóló 1982. évi Egyezmény 2. cikkének (1) bekezdésében említett kilenc társadalombiztosítási ágra vonatkozóan; az általuk külön kötött két- vagy többoldalú társadalombiztosítási megállapodások összehangolására; továbbá azt

elősegítő nemzetközi Egyezmény megkötésére, mennyiben lehetséges a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal közreműködésével.

7. Az egyenlő elbírálásról (társadalombiztosítás) szóló 1962. évi Egyezmény 6-8. cikkeiben, valamint a társadalombiztosítási jogok fenntartásáról szóló 1982. évi Egyezmény 4. cikke (1) bekezdésében foglalt rendelkezések alkalmazása érdekében a fenti egyezmények által kötött tagállamok lehetőleg vegyék figyelembe a jelen Ajánláshoz csatolt mintarendelkezéseket és megállapodás-mintát, amelyek két- vagy többoldalú társadalombiztosítási megállapodások kötéséhez és azok egyeztetéséhez készültek.

8. Az érintett tagállamok akkor is törekedjenek a társadalombiztosítási jogok fenntartásáról szóló 1982. évi egyezmény által létesített nemzetközi rendszerben való részvételre, ha a jelen ajánlás 7. pontjában említett egyik szerződésnek sem részesei még, lehetőség szerint figyelembe véve a jelen ajánláshoz csatolt mintaszabályokat és megállapodás-mintát.

MELLÉKLET

Minta rendelkezések két- vagy többoldalú társadalombiztosítási megállapodások kötéséhez

I. MEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

A jelen minta rendelkezések szempontjából –

- (a) a „jogi szabályozás” kifejezés magában foglal bármely társadalombiztosítási szabályt, és törvényt és rendeletet;
- (b) az „illetékes tagállam” kifejezés azt a Szerződő Felet jelenti, amelynek jogszabályai értelmében az érintett személy ellátást igényelhet;
- (c) az „illetékes hatóság” kifejezés a minisztert, minisztereket vagy más megfelelő hatóságokat jelenti, amelyek a Szerződő Fél területének egészén vagy bármely részén a társadalombiztosítási rendszerért felelősek,
- (d) az „intézmény” kifejezés azt a szervet vagy hatóságot jelenti, amely közvetlenül felelős valamely tagállam törvényeinek teljes vagy részbeni alkalmazásáért;
- (e) az „illetékes intézmény” jelenti -
  - (i) a társadalombiztosítási rendszerre vonatkozóan azt az intézményt, ahol az ellátás igénylésekor az érintett személy biztosítva van, vagy azt az intézményt, amelytől a személy az ellátás folyósítására jogosult, illetve jogosult volna, ha az intézmény székhelye szerinti Szerződő Fél területén lenne a tartózkodási helye, vagy azt az intézményt, amelyet az érintett Szerződő Fél illetékes hatósága kijelöl,
  - (ii) a társadalombiztosítási rendszerrel nem azonos rendszerrel vagy családi ellátási rendszerrel kapcsolatban azt az intézményt, amelyet az érintett Szerződő Fél illetékes hatósága kijelöl,
  - (iii) a munkáltató által fizetendő kötelező járulékrendszerrel kapcsolatban a munkáltatót vagy biztosítóját, annak hiányában pedig az a területet, illetve hatóságot, amelyet az érintett Szerződő Fél illetékes hatósága kijelöl;
- (f) a „segélyalap” kötelező biztosítási intézményt jelent;
- (g) a „családtagok” kifejezés az ellátásokat megfelelő módon megítélő vagy biztosító jogszabályai szerint ekként meghatározott vagy elismert személyeket, illetve a háztartáshoz tartozó személyeket jelenti, vagy azokat a személyeket, akiket az érintett tagállamok egymás közti szerződésai ilyeneknek tekintenek; amennyiben a hatályos jogi szabályozása csak azzal a feltétellel tekint vagy ismer el valamely személyeket családtagnak vagy háztartáshoz tartozónak, hogy azok az érintett személlyel együtt laknak, ezt a feltételt megvalósultnak kell tekinteni azon személyek esetében, akiket alapvetően az érintett személy támogat;
- (h) a „hátramaradt családtagok” kifejezés a támogatásokat megítélő jogszabályok szerint ekként meghatározott vagy elismert személyeket jelenti; amennyiben a hatályos jogi szabályozás csak azzal a feltétellel tekint vagy ismeri el ezeket a személyeket

hátramaradt családtagoknak, hogy az elhunyttal együtt éltek, ezt a feltételt megvalósultnak kell tekinteni, ha az illetőket alapvetően az elhunyt személy támogatta;

- (i) a „tartózkodás” kifejezés az állandó lakóhelyet jelenti;
- (j) az „ideiglenes tartózkodás” kifejezés az ideiglenes lakóhelyet jelenti;
- (k) a „tartózkodás szerinti intézmény” a Szerződő Fél által alkalmazott jogi szabályozás alapján az adott ellátások, a tartózkodás helyén történő folyósítására felhatalmazott intézményt jelenti, vagy ahol ilyen intézmény nem létezik, az érintett Szerződő Fél illetékes hatósága által kijelölt intézményt,
- (l) az „ideiglenes tartózkodás szerinti intézmény” a Szerződő Fél által alkalmazott jogi szabályozás alapján az adott ellátások, az ideiglenes tartózkodás helyén történő folyósítására felhatalmazott intézményt jelenti, vagy ahol ilyen intézmény nem létezik, az érintett Szerződő Fél illetékes hatósága által kijelölt intézményt,
- (m) a „biztosítási időszak” kifejezés a járulékfizetésnek, munkaviszonynak, szakmai tevékenységnek vagy a tartózkodásnak azon időszakait jelenti, amelyeket a teljesítés idején hatályos jogi szabályozása biztosítási időszakként határoz meg vagy ismer el, valamint bármely más időszakot, amelyet ugyanez a jogi szabályozás a biztosítási időszakokkal egyenértékűnek tekint;
- (n) a „munkaviszony időszaka” és a „szakmai tevékenység időszaka” kifejezések azon időszakokat jelentik, amelyeket a teljesítés idején hatályos jogi szabályozás ekként határoz meg vagy ismer el, valamint bármely más időszakot, amelyet ugyanez a jogi szabályozás a munkaviszony vagy szakmai tevékenység időszakával egyenértékűnek tekint;
- (o) a „tartózkodási időszakok” kifejezés azokat a tartózkodási időszakokat jelenti, amelyeket a teljesítés idején hatályos jogi szabályozás ekként határoz meg vagy ismer el;
- (p) az „ellátások” kifejezés az adott, biztosítási esemény kapcsán nyújtott valamennyi természetbeni és pénzbeni ellátást jelenti, beleértve a elhalálozás esetén járó ellátásokat is, továbbá
  - (i) mint természetbeni ellátásokat, azokat az ellátásokat amelyek a társadalombiztosítás, az orvosi és szakmai rehabilitáció körébe tartozó, biztosítási események megelőzését szolgálják;
  - (ii) mint pénzbeni ellátásokat, az állami alapok által fizetett ellátások valamennyi összetevőjét, minden növekményt, az értékállóság megőrzése érdekében kifizetett pótlólagos juttatásokat, és minden olyan ellátást, amely a keresőképesség fenntartását vagy javítását célozza, továbbá a nyugdíjak helyett fizetendő átalányjuttatásokat, valamint – ahol lehetséges – a járulékok visszatérítéseként történő kifizetéseket;
- q) (i) a „családi ellátások” kifejezés bármely természetbeni vagy pénzbeni juttatást jelent, beleértve a családi juttatásokat, amelyeket a család fenntartási költségeinek kiegyenlítésére nyújtanak, kivéve a család nyugellátásban részesülő tagjai számára nyújtott nyugdíjemeléseket vagy kiegészítéseket;
- (ii) a „családi ellátás” kifejezés a gyermekek száma és életkora alapján nyújtott rendszeres készpénzjuttatást jelent;

- (r) a „haláleseti juttatás” kifejezés olyan átalányösszeget jelent, amelyet a jelen cikk p. bekezdésének (ii) albekezdésében említett átalányjuttatáson kívül halál esetén kell kifizetni;
- (s) a „nem járulék alapú” kifejezés azokra az ellátásokra vonatkozik, amelynek a megítélése nem függ a védett személyek vagy munkáltatóik közvetlen anyagi részvételétől, vagy a szakmai tevékenység jogszerző időszakától, valamint azokra a rendszerekre vonatkozik, amelyek kizárólagosan ilyen juttatásokat nyújtanak.

AZ ALKALMAZANDÓ JOGSZABÁLYOK

2. cikk

1. Az általános szabálytól eltérően, mely szerint azok a munkavállalók, akiket egy Szerződő Fél területén foglalkoztatnak, e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak¹, a jelen cikkben említett munkavállalókra vonatkozó jogszabályokat a következő rendelkezések szerint kell meghatározni:

- a) (i) azok a munkavállalók, akiket valamely Szerződő Fél területén lévő vállalat foglalkoztat rendszeres munkaadóként, akiket ez a vállalat egy másik Szerződő Fél területére küld munkavégzés céljából, az első Szerződő Fél jogi szabályozásának hatálya alatt maradnak, feltéve, hogy a munka várható időtartama nem haladja meg az érintett Szerződő Felek kölcsönös megállapodásában meghatározott időtartamot, és hogy nem más – külföldi kiküldetésüket befejező – munkavállalók felváltására küldték őket,
- (ii) amennyiben az elvégzendő munka előre nem látott körülmények miatt az eredetileg tervezettnél tovább tart, és meghaladja a meghatározott időtartamot, az első Fél jogi szabályozása továbbra is alkalmazandó a munka befejezéséig, a másik Fél illetékes hatóságának vagy a másik fél által kijelölt testületnek a beleegyezésével,
- b) (i) két vagy több Szerződő Fél területén utazó személyzetként a nemzetközi szállításban olyan vállalat által alkalmazott munkavállalók, amelynek bejegyzett központja valamely Szerződő Fél területén, és amely vasúti, közúti, légi vagy belső vízi úton történő utas- vagy áruszállítással foglalkozik mások megbízásából vagy saját számlájára, az utóbb említett Szerződő Fél jogszabályainak hatálya alá esik;
- (ii) mindazonáltal, azok a személyek, akik olyan részleg vagy állandó ügynökség alkalmazásában állnak, amelyeket az említett vállalat nem annak a Szerződő Félnek a területén tart fenn, ahol bejegyzett központja van, a részleg vagy állandó ügynökség helye szerinti Szerződő Fél jogszabályainak hatálya alá esnek;
- (iii) amennyiben e személyek alapvetően azon Szerződő Fél területén dolgoznak, ahol állandó tartózkodási helyük van, akkor is e Fél jogszabályainak hatálya alá tartoznak, ha az őket foglalkoztató vállalatnak nincs ott sem bejegyzett központja, sem részlege vagy állandó ügynöksége,

---

¹ Lásd: A társadalombiztosítási jogok védelméről szóló 1982. évi Egyezmény 5. cikkének 1(b) bekezdése

- c) (i) azok a munkavállalók, akik nem a nemzetközi közlekedésben dolgoznak, és munkájukat általában két vagy több Szerződő Fél területén végzik, az állandó lakóhelyük szerinti Szerződő Fél jogszabályainak hatálya alá tartoznak, amennyiben munkájuk egy részét ott végzik, vagy több olyan vállalat vagy munkáltató foglalkoztatja őket, amelyek bejegyzett központja, illetőleg székhelyei különböző Szerződő Felek területén vannak,
- d) azok a munkavállalók, akiket valamely Szerződő Fél területén olyan vállalat foglalkoztat, amelynek bejegyzett központja egy másik Szerződő Fél területén van, és amely vállalat helyiségei az érintett Szerződő Felek közös határának mindkét oldalán megtalálhatók, annak a Szerződő Félnek a jogszabályainak hatálya alá tartoznak, amelynek területén a vállalat központja van.

2. Az általános szabálytól eltérően, mely szerint azok az önfoglalkoztató személyek, akik tevékenységüket egy Szerződő Fél területén gyakorolják, e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak², a jelen cikkben említett önfoglalkoztatókra vonatkozó jogszabályokat a következő rendelkezések szerint kell meghatározni:

- (a) azok az önfoglalkoztató személyek, akik egy Szerződő Fél területén laknak, és egy másik Szerződő Fél területén végzik szakmai tevékenységüket, az első Szerződő Fél jogszabályainak hatálya alá tartoznak:
  - (i) ha a második Félnek nincs rájuk alkalmazható jogi szabályozása, vagy
  - (ii) ha valamennyi érintett Fél szabályai szerint az önfoglalkoztatóként dolgozó személyekre alkalmazandó jogi szabályozást kizárólag az adott Fél területén való állandó tartózkodási hely ténye határozza meg,
- (b) azok az önfoglalkoztatóként dolgozó személyek, akik szakmai tevékenységüket két vagy több Szerződő Fél területén folytatják, annak a Szerződő Félnek a jogszabályainak hatálya alá tartoznak, amelynek területén állandó tartózkodási helyük van, amennyiben munkájuk egy részét ott végzik, avagy a fenti jogszabályai szerint egyedül az adott Fél területén való állandó tartózkodási hely ténye határozza meg az alkalmazandó jogi szabályozást.
- (c) amennyiben az előző albekezdésben említett önfoglalkoztatóként dolgozó személyek munkájuk egy részét sem végzik annak a Szerződő Félnek a területén, ahol állandó tartózkodási helyük van, vagy e Szerződő Fél jogi szabályozása szerint az állandó tartózkodási hely önmagában nem határozza meg az esetükben alkalmazandó jogi szabályozást, vagy e Félnek nincs rájuk alkalmazható jogi szabályozása, az érintett Szerződő Felek, illetőleg azok illetékes hatóságai által kölcsönös megállapodásban meghatározott jogi szabályozás hatálya alá esnek.

3. Amennyiben jelen cikk előző szakaszainak értelmében egy munkavállaló olyan Szerződő Fél jogi szabályozása alá tartozik, amelynek területén nem áll alkalmazásban, nem foglalkozik szakmai tevékenységgel, és nem rendelkezik állandó tartózkodási hellyel, annak a jogi szabályozásnak a hatálya alá esik, ami akkor vonatkozna rá, ha a Fél területén állna alkalmazásban, végezne szakmai tevékenységet, illetve rendelkezne állandó tartózkodási hellyel.

---

² Lásd: A társadalombiztosítási jogok védelméről szóló 1982. évi Egyezmény 5. cikkének 1(b) bekezdése

4. A Szerződő Felek illetékes hatóságai az érintett személyek érdekében a jelen cikk előző szakaszaiban megállapítottaktól eltérő rendelkezéseket is elfogadhatnak kölcsönös megegyezés útján.

III. A MEGSZERZÉS ALATT ÁLLÓ JOGOK FENNTARTÁSA

A. IDŐSZAKOK ÖSSZEADÁSA

1. Orvosi ellátás, táppénz, anyasági ellátás és családi ellátások

3. cikk

Amikor valamely Szerződő Fél jogszabályai az ellátásokra való jogosultság megszerzését, fenntartását vagy visszaszerzését a biztosítás, munkaviszony vagy a szakmai tevékenység vagy a tartózkodás időszakainak letöltésétől teszi függővé, az e jogszabályokat alkalmazó intézmény az időszakok szükséges mértékben való összeadása céljából a bármely másik Fél megfelelő jogszabályai alapján teljesített biztosítás, munkaviszony vagy szakmai tevékenység vagy tartózkodás időszakait olyan módon vegye figyelembe - anélkül, hogy átfedések keletkeznének – mintha azok az első Fél jogszabályai alapján teljesültek volna.

2. Munkanélküli segély

4. cikk

1. Amennyiben egy Szerződő Fél jogi szabályozása az ellátásra való jogosultság megszerzését, fenntartását vagy visszaszerzését a biztosítás, a munkaviszony vagy a szakmai tevékenységi vagy a tartózkodás időszakának letöltésétől teszi függővé, az e jogi szabályozást alkalmazó intézmény a az időszakok szükséges mértékben való összeadása céljából, bármely másik Fél megfelelő jogszabályai alapján teljesített biztosítás, munkaviszony vagy szakmai tevékenység vagy tartózkodás, időszakait olyan módon vegye figyelembe - anélkül, hogy átfedések keletkeznének – mintha azok az első Fél jogszabályai alapján teljesültek volna.

2. Mindazonáltal, egy olyan Szerződő Fél intézménye, amelynek jogi szabályozása az ellátásra való jogosultság megszerzéséhez a biztosítási időszakok teljesítését megköveteli, összegezheti egy más Szerződő Fél megfelelő jogszabályainak hatálya alatt teljesített, munkaviszony vagy szakmai tevékenység időszakait, feltéve, hogy ezeket az időszakokat akkor is biztosítási időszakoknak tekintették volna, ha az első Fél jogszabályai alatt teljesültek volna.

3. A jelen cikk előző szakaszainak rendelkezései érvényesülnek – *mutatis mutandis* - amikor egy Szerződő Fél jogszabályai úgy rendelkeznek, hogy az ellátás folyósításának időtartama a teljesített időszakok hosszától függ.

3. Rokkantsági, öregségi és a hátramaradt családtagoknak járó juttatások

5. cikk

1. Amennyiben egy Szerződő Fél jogi szabályozása az ellátásra való jogosultság megszerzését, fenntartását vagy visszaszerzését a biztosítás, a munkaviszony vagy a szakmai tevékenységi vagy a tartózkodás időszakának letöltésétől teszi függővé, az e jogi

szabályozást alkalmazó intézmény a az időszakok szükséges mértékben való összeadása céljából, bármely másik Fél megfelelő jogszabályai alapján teljesített biztosítás, munkaviszony vagy szakmai tevékenység vagy tartózkodás időszakait olyan módon vegye figyelembe - anélkül, hogy átfedések keletkeznének – mintha azok az első Fél jogszabályai alapján teljesültek volna.

2. Amennyiben egy Szerződő Fél jogi szabályozása az ellátások megadását olyan feltételhez köti, hogy az érintett személy, illetve a hátramaradt családtagoknak járó juttatás esetén az elhunyt a biztosítási esemény bekövetkeztekor a fenti jogszabályainak hatálya alá tartozott, e követelményt teljesítettnek kell tekinteni, ha az érintett személy, illetőleg az elhunyt abban az időpontban egy másik Szerződő Fél jogszabályainak hatálya alá tartozott, vagy ennek hiányában akkor is, ha az érintett személy, illetve hátramaradt családtag ennek hasonló juttatásokat igényelhet egy másik Szerződő Fél jogszabályai alapján.

3. Amennyiben egy Szerződő Fél jogi szabályozása értelmében a nyugdíjfizetési időszakot figyelembe lehet venni az ellátásra való jogosultság megszerzésénél, fenntartásánál és visszaszerzésénél, e Fél illetékes intézménye e célból vegye számításba mindazon időszakokat, amelyekben bármely más szerződő Fél jogszabályai alapján nyugdíjfizetés történt.

4. Közös rendelkezések

6. cikk

Amennyiben egy Szerződő Fél jogi szabályozása bizonyos ellátásokat egy speciális rendszer alá tartozó foglalkozás vagy speciális foglalkozás vagy munkaviszony időszakainak letöltésétől teszi függővé, csak egy másik Szerződő Fél jogi szabályozása alapján hasonló rendszerben teljesített időszakok, vagy annak hiányában ugyanolyan foglalkozás, illetve munkaviszony teljesített időszakait lehet figyelembe venni az ellátások odaítélésekor. Ha az érintett személy az ilyen módon teljesített időszakok ellenére sem felel meg az említett ellátásokra jogosító feltételeknek, az általános rendszer alapján kell figyelembe venni az adott időszakokat az ellátások odaítélésekor, vagy, egy ilyen rendszer hiányában, a bérből és fizetésből élőkre vonatkozó rendszer alapján kell eljárni.

A ROKKANTSÁGI, ÖREGSÉGI ÉS A HÁTRAMARADT CSALÁDTAGOKNAKJÁRÓ ELLÁTÁSOK MEGHATÁROZÁSA

7. cikk

A rokkantsági, öregségi és a hátramaradt családtagoknak járó ellátások meghatározását vagy a felosztás vagy az egyesítés módszerével összhangban kell végrehajtani, az érintett Szerződő Felek kölcsönös megegyezés alapján történt döntésének megfelelően.

I. VÁLTOZAT – FELOSZTÁSOS MÓDSZER

1. Közös rendelkezések

8. cikk

1. Amennyiben egy személy, aki egymást követően vagy váltakozva két vagy több Szerződő Fél jogi szabályozása alá tartozott, illetve tartozik, mindenegyes Szerződő Fél intézménye – az általa alkalmazott jogszabályokkal összhangban – határozza meg, hogy a

személy vagy hátramaradt családtagjai eleget tesznek-e az ellátásra való jogosultság feltételeinek, ahol helyénvaló, az 5. cikk rendelkezéseinek figyelembe vételével.

2. Amennyiben az érintett személy teljesíti ezeket a feltételeket, bármelyik olyan Szerződő Fél illetékes intézménye, amelynek jogi szabályozása úgy rendelkezik, hogy az ellátások egésze vagy egyes részei a teljesített időszakokkal arányosak, az ellátásokat vagy azok részeit közvetlenül és kizárólag az alkalmazott jogszabályoknak megfelelően teljesített időszakok alapján számíthatja ki, eltérően a jelen cikk következő bekezdéseinek rendelkezéseitől.

3. Amennyiben az érintett személy a jelen cikk 1. bekezdésében említett feltételeket teljesíti, bármely másik Fél illetékes intézménye úgy számíthatja ki a személy által igényelhető ellátások eszmei összegét, mintha az összes érintett Szerződő Fél jogszabályai szerint teljesített és az 5. cikk rendelkezéseivel összhangban jogosultságot eredményező valamennyi időszakot kizárólag az intézmény által alkalmazott jogszabályai szerint teljesítette volna.

1. Mindazonáltal

- (a) olyan ellátások esetében, amelyeknek összege nem függ a teljesített időszakok hosszától, az összeget az előző bekezdésben említett eszmei összegnek kell tekinteni;
- (b) nem járulékos alapú ellátások esetén, amelyeknek összege nem függ a teljesített időszak tartamától, az előző bekezdésben említett eszmei összeget a teljes ellátás alapján és annak összeghatáráig lehet számítani;
  - (i) rokkantság vagy elhalálozás esetén azoknak az időszakoknak arányában, amelyeket az érintett személy, illetve az elhunyt a biztosítási eseményt megelőzően valamennyi érintett Szerződő Fél jogszabályai szerint teljesített, és amelyeket az 5. cikk rendelkezései szerint vettek figyelembe, az érintett személy, illetve elhunyt 15. életévének – vagy a szerződő felek által kölcsönös megegyezéssel rögzített magasabb életkorának – elérésétől a munkaképtelenséggel járó rokkantság vagy a halál bekövetkeztének időpontjáig eltelt évek számának kétharmadáig, függetlenül attól, hogy a nyugdíjig hány év van hátra,
  - (ii) az öregkorral kapcsolatban a valamennyi érintett Szerződő Fél jogszabályai szerint teljesített teljes időszakok arányának megfelelően és az 5. cikk rendelkezéseinek megfelelően számítva 30 évig, függetlenül attól, hogy a nyugdíjig hány év van hátra.

2. A jelen cikk 3. bekezdésében említett intézmény az érintett személynek általa fizetendő ellátás mindenkori összegét azon eszmei összeg alapján számítja ki, amelyet – az adott esetnek megfelelően - a jelen cikk 3. vagy 4. bekezdésének rendelkezéseinek megfelelően számított ki, azon időszakok arányában, amelyeket az általa alkalmazott jogszabályok szerint a biztosítási esemény előtt teljesítettek, legfeljebb azon időszakok összességéig, amelyeket az esemény bekövetkezése előtt teljesítettek valamennyi érintett Szerződő Fél jogszabályai alapján.

3. Amennyiben a valamennyi érintett Szerződő Fél jogszabályai alapján a biztosítási esemény bekövetkezése előtt teljesített időszakok összessége meghaladja a valamely Fél jogszabályai által meghatározott, a teljes ellátás megkapásához szükséges maximális időtartamot, ennek a Félnek az intézménye a jelen cikk 3. és 5. bekezdéseiben foglalt rendelkezések alkalmazása során ezt a maximális időtartamot vegye figyelembe a teljesített

időszakok összessége helyett, bár anélkül, hogy az általa alkalmazott jogszabályokban előírt teljes ellátásoknál többet volna köteles megítélni.

9. cikk

1. A 8. cikk rendelkezéseitől eltérően, amennyiben egy Szerződő Fél jogszabályai alapján teljesített időszakok együttes időtartama nem éri el az egy évet, és amennyiben csak az említett időszakokat figyelembe véve, e jogszabályok alapján nem jár ellátás, az érintett Fél intézménye nem köteles a fenti időszakokra tekintettel az ellátást megítélni.

2. Az előző bekezdésben említett időszakokat a többi érintett Szerződő Fél intézménye vegye figyelembe a 8. cikk rendelkezéseinek – az 5. bekezdés kivételével – alkalmazása érdekében.

3. Ha azonban a jelen cikk 1. bekezdésének rendelkezéseinek alkalmazása azt eredményezné, hogy valamennyi érintett intézmény mentesülne az ellátás megítélésének kötelezettsége alól, az ellátásokat meg kell adni.

(A változat) kizárólag az utolsó Szerződő Félnek a jogszabályainak alapján, amelynek feltételeit az érintett személy teljesítette, az 5. cikk rendelkezéseit figyelembe véve, úgy, mintha a jelen cikk első bekezdésében említett összes időszak e Szerződő Fél jogszabályai alapján teljesült volna.

(B változat) a 8. cikk rendelkezéseivel összhangban.

10. cikk

1. Amennyiben az érintett személy - egy adott időpontban - nem tesz eleget az összes érintett Szerződő Fél jogszabályai által előírt feltételeknek, az 5. cikk rendelkezéseit figyelembe véve, de egy vagy több Fél jogszabályai által előírt feltételeknek megfelel, a következő rendelkezéseket kell alkalmazni:

- (b) a kifizetendő ellátások összegét a 8. cikk 2. bekezdésének, vagy 3-6. Bekezdéseinek rendelkezéseinek megfelelően számítsák ki azok az illetékes intézmények, amelyek azokat a jogszabályokat alkalmazzák, amelyeknek feltételei megvalósultak,
- (c) mindazonáltal
  - (i) amennyiben az érintett személy legalább két Szerződő Fél jogszabályi követelményeinek tesz eleget anélkül, hogy szükséges lenne olyan időszakok beszámítása, amelyeket olyan jogszabályai szerint teljesített, amelyek követelményeit nem teljesítette, az ilyen időszakokat nem kell figyelembe venni a 8.cikk 3-6. Bekezdéseiben foglalt rendelkezések alkalmazása céljából,
  - (ii) ha az érintett személy csak egy Szerződő Fél jogszabályi követelményeinek tesz eleget anélkül, hogy az 5. cikk rendelkezéseire kellene folyamodni, a kifizetendő ellátások összegét kizárólag azon jogszabályai rendelkezéseivel összhangban kell kiszámítani, amelynek követelményei megvalósultak, csak e jogszabályok alapján teljesített időszakokat számításba véve.

2. Azokat az ellátásokat, amelyeket egy vagy több érintett Szerződő Fél jogszabályai alapján ítélték oda az előző bekezdésben szabályozott esetben, automatikusan újra ki kell számítani a 8. cikk 2. vagy 3-6. bekezdéseivel összhangban, amennyiben a másik vagy többi

jogszabályai által előírt feltételek is megvalósulnak, lehetőség szerint figyelembe véve az 5. cikk rendelkezéseit.

3. A két vagy több Szerződő Fél jogszabályai alapján megállapított ellátásokat a kedvezményezett kérésére a jelen cikk 1. bekezdésének szabályai szerint újból ki kell számítani, amennyiben ezek közül a Szerződő Felek közül egynek vagy többnek a jogszabályaiban előírt feltételek már nem valósulnak meg.

11. cikk

1. Amennyiben azoknak az ellátásoknak az összege, amelyek igénylésére egy személy egy Szerződő Fél jogszabályai alapján jogosult lenne, az 5. és 8-10. cikkek rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával, nagyobb, mint az említett rendelkezésekkel összhangban fizetendő ellátások összessége, az adott Fél illetékes intézménye fizessen a két összeg közötti különbséggel egyenlő kiegészítést. Az intézmény viseli a kiegészítés teljes költségét.

(A változat) 2. Ha az előző bekezdés rendelkezéseinek alkalmazása azt eredményezné, hogy az érintett személy két vagy több Szerződő Fél intézményeitől igényelhetne kiegészítést, csak a legmagasabb összegűt kapja meg. Az ilyen kiegészítés költségeit fel kell osztani az érintett Szerződő Felek illetékes intézményei között annak megfelelően, ahogyan – amennyiben egyedül lennének érintve - az egyes intézmények által kifizetendő kiegészítés összege aránylik annak az egyesített kiegészítésnek az összegéhez, amelyet az összes említett intézménynek kellene fizetnie.

(B változat) 2. Amennyiben az előző bekezdés rendelkezéseinek alkalmazása azt eredményezné, hogy az érintett személy két vagy több Szerződő Fél intézményeitől igényelhetne kiegészítést, e kiegészítéseket csak ezen intézmények által a 8. cikk 3. vagy 4. bekezdésében foglalt rendelkezések szerint kiszámított legmagasabb eszmei összeg határáig kapja meg. Amennyiben az ellátások és kiegészítések együttes összege meghaladja a legmagasabb eszmei összeget, az érintett Szerződő Felek valamennyi intézménye csökkentheti az általa fizetendő kiegészítés összegét a túllépés olyan hányadának levonásával, amely megfelel az utóbbi kiegészítés és az összes intézmények által fizetendő összesített kiegészítés arányának.

3. A jelen cikk előző bekezdéseiben említett kiegészítéseket a fizetésre kötelezett intézmény által nyújtott ellátás részének kell tekinteni. Összegüket egyszer állapítják meg véglegesen, kivéve a 10. cikk 2. vagy 3. bekezdéseiben foglalt rendelkezések alkalmazásának eseteit.

A rokkantsági nyugdíj és a hátramaradt családtagoknak járó ellátásokra vonatkozó külön rendelkezések

12. cikk

1. Olyan esetben, amikor súlyosbodik a rokkantság foka, amelynek alapján valaki csak egy Szerződő Fél jogszabályai alapján jogosult az ellátásra, a következő rendelkezéseket kell alkalmazni:

- (a) ha az érintett személy az ellátás folyósításának megkezdése óta nem tartozott bármely más Szerződő Fél jogi szabályozása alá, az első Szerződő Fél illetékes intézménye köteles a súlyosbodást az ellátás megállapításában figyelembe venni, az általa alkalmazott jogszabályok rendelkezéseivel összhangban;

- (b) ha az érintett személy az ellátás folyósításának megkezdése óta egy vagy több további Szerződő Fél jogi szabályozása alá tartozott, a súlyosbodást az 5. és a 8-11. cikkek rendelkezéseivel összhangban figyelembe kell venni az ellátás megállapításában;
- (c) az előző pontban említett esetben a biztosítási esemény napjának azt a napot kell tekinteni, amelyen a súlyosabbá válást igazolták;
- (d) a b) albekezdésben említett esetben az érintett személy nem igényelhet ellátást más Szerződő Fél intézményétől, az első Szerződő Fél intézménye köteles a súlyosbodást az ellátás megállapításában figyelembe venni az általa alkalmazott jogszabályok rendelkezéseivel összhangban.

2. Olyan rokkantság súlyosbodása esetén, amelynek alapján valaki két vagy több Szerződő Fél jogi szabályozása szerint kap ellátást, a súlyosbodást az ellátás megállapításában az 5. és a 8-11. cikkek rendelkezéseivel összhangban kell figyelembe venni. Az előző bekezdés c) albekezdésének rendelkezései *mutatis mutandis* érvényesülnek.

13. cikk

1. A rokkantsági vagy a hátramaradt családtagoknak járó ellátásokat lehetőség szerint öregségi ellátássá kell alakítani a megállapítás alapjául szolgáló jogi szabályozás feltételei alapján, összhangban az 5. és a 8-11. cikkek rendelkezéseivel.

2. Amennyiben a 10. cikkben említett esetben, egy vagy több Szerződő Fél jogszabályai szerint fizetett rokkantsági vagy a hátramaradt családtagoknak járó ellátásra jogosult személyt öregségi ellátásra válik jogosulttá, a rokkantsági vagy a hátramaradt családtagoknak járó ellátás folyósítására kötelezett bármely intézménynek mindaddig tovább kell folyósítania azt az ellátást a kedvezményezett számára, amelyre az általa alkalmazott jogszabályok alapján az jogosult, ameddig az előző bekezdés rendelkezései az intézményre alkalmazhatóvá válnak.

II. VÁLTOZAT – EGYESÍTÉSI MÓDSZER

A minta – a lakóhely szerint összekapcsolt rendszer

14. cikk

1. Amennyiben egy személy egymást követően vagy váltakozva két vagy több Szerződő Fél jogi szabályozása alá tartozott, az illető vagy hátramaradt családtagjai csak a lakóhelyük szerinti Szerződő Fél jogszabályainak megfelelően megállapított ellátásokra jogosultak, feltéve, hogy e jogszabályok vagy az érintett Szerződő Felek jogszabályai által megállapított feltételeknek megfelelnek, ahol helyénvaló, az 5. cikk rendelkezéseinek figyelembe vételével.

2. Az előző bekezdés szabályai alapján megállapított ellátások költségeit:

- (a) teljes mértékben az érintett személy lakóhelye szerinti szerződő fél intézménye viseli; e rendelkezés alkalmazását azonban függővé lehet tenni attól, hogy az érintett személy a Szerződő Fél területén lakott-e az ellátásra irányuló kérelme beadásakor, vagy, hogy - a hátramaradt családtagoknak járó ellátás esetén- az elhunyt az érintett Szerződő Felek kölcsönös megegyezésében rögzített minimális időtartamon át azon a területen lakott-e halála időpontjában, vagy

- (b) meg kell osztani az összes érintett Szerződő Fél intézményei között olyan arányban, ahogyan az egyes intézmények által alkalmazott jogszabályok alapján, a biztosítási esemény bekövetkezte előtt teljesített időtartamok aránylanak az összes érintett Szerződő Fél jogszabályai alapján, a biztosítási esemény bekövetkezte előtt teljesített időtartamok összességéhez, vagy
- (c) annak a Szerződő Félnek az intézménye viseli, amelynek területén az érintett személy lakik, ehhez azonban a többi érintett Szerződő Fél intézményei hozzájárulnak egy, a Felek által kötött átalánydíj-megállapodásnak megfelelően, az érintett személy az egyes fizetésre nem kötelezett Szerződő Felek rendszereiben való részvétele alapján.

3. Ha az érintett személy nem teljesíti a Szerződő Fél jogszabályainak jelen cikk 1. bekezdésében említett feltételeit, vagy e jogszabályok nem rendelkeznek rokkantsági, öregségi és a hátramaradt családtagnak járó ellátások megállapításáról, a számára legkedvezőbb ellátásra jogosult bármely más Szerződő Fél jogszabályainak alapján, ahol helyénvaló, az 5. cikk rendelkezéseinek figyelembe vételével.

B minta – a rokkantság vagy halál bekövetkezte alapján összekapcsolt rendszer

15. cikk

1. Amennyiben egy személy egymást követően vagy váltakozva két vagy több Szerződő Fél jogi szabályozása alá tartozott, ő vagy hátramaradt családtagjai a jelen cikk alábbi bekezdéseinek rendelkezéseivel összhangban jogosultak az ellátásokra.

2. Annak a Szerződő Félnek az intézménye, amelynek jogszabályai voltak hatályosak a rokkantsággal járó munkaképtelenség, illetve halál bekövetkeztekor, az általa alkalmazott jogszabályokkal összhangban állapítja meg, hogy az érintett személy teljesíti-e az ellátásokra jogosító feltételeket, ahol helyénvaló, az 5. cikk rendelkezéseinek figyelembe vételével.

3. Az e feltételeknek eleget tevő érintett személy, kizárólag az említett intézménytől kapja az ellátást, az intézmény által alkalmazott jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően.

4. Ha az érintett személy nem teljesíti a Szerződő Fél jogszabályainak a jelen cikk 2. bekezdésében említett feltételeinek, vagy e jogszabályok nem rendelkeznek rokkantsági vagy a hátramaradt családtagoknak járó ellátásról, a számára legkedvezőbb ellátásra jogosult bármely más Szerződő Fél jogszabályainak alapján, ahol helyénvaló, az 5. cikk rendelkezéseinek figyelembe vételével.

16. cikk

A 12. cikk 1. bekezdésének rendelkezései *mutatis mutandis* érvényesülnek.

C. A FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEKKEL KAPCSOLATOS ELLÁTÁSOK MEGHATÁROZÁSA

17. cikk

1. Ha egy munkavállaló foglalkozási betegséget kap, miután két vagy több Szerződő Fél jogi szabályozása keretében olyan munkakörben foglalkoztatták, amely a megbetegedést valószínűen okozta, a neki vagy hátramaradt családtagjainak járó ellátásokat kizárólag az utoljára említett Szerződő Fél jogi szabályozása alapján kell megállapítani, amelynek

feltételeit teljesítik, ahol helyén való, a jelen cikk 2-4. bekezdéseinek rendelkezéseinek figyelembe vételével.

2. Amennyiben egy Szerződő Fél jogi szabályozása attól teszi függővé a foglalkozási betegség után járó ellátásra való jogosultságot, hogy a szóban forgó betegséget az ő területén állapították-e meg először, e feltételt akkor is megvalósultnak kell tekinteni, ha a betegséget valamely másik Szerződő Fél területén állapították meg először.

3. Amennyiben egy Szerződő Fél jogi szabályozása kifejezetten vagy közvetve attól teszi függővé a foglalkozási megbetegedés után járó ellátásokra való jogosultságot, hogy a kérdéses betegséget annak az utolsó munkaviszonynak a megszüntetését követő meghatározott időn belül állapították-e meg, amely valószínűsíti az ilyen megbetegedést, e Szerződő Fél illetékes intézménye a kérdéses munkaviszony időtartamának megállapításakor a szükséges mértékben vegye figyelembe bármely más Szerződő Fél jogszabályai hatálya alatt betöltött azonos jellegű munkaköröket, úgy, mintha azokat az első Szerződő Fél jogszabályainak hatálya alatt töltötték volna be.

4. Amennyiben valamely Szerződő Fél jogi szabályozása kifejezetten vagy közvetve attól teszi függővé a foglalkozási betegség után járó ellátásokra való jogosultságot, hogy a kérdéses betegséget okozó munkát meghatározott ideig végezték-e, e Fél illetékes intézménye a szükséges mértékben az időszakok összeadása céljából vegye számításba azon időszakokat, amikor az ilyen munkát bármely más Szerződő Fél területén végezték.

5. Azokban az esetekben, amikor a jelen cikk 3. vagy 4. bekezdésének rendelkezéseit kell alkalmazni

(I. változat) az ellátások költségeit

(II. változat) a foglalkozási betegségekkel kapcsolatos nyugdíjak költségeit fel kell osztani az érintett Szerződő Felek között.

(A változat) annak arányában, ahogy az egyes Felek jogi szabályozása alatt viselt kockázat időtartama viszonylik az említett Felek jogszabályai alatt viselt kockázat együttes időtartamához.

(B változat) annak arányában, ahogy az egyes Felek jogi szabályozása szerint teljesített időszakok időtartama viszonylik az említett Felek jogi szabályozása alatt teljesített időszakok együttes időtartamához.

(C változat) egyenlően azok között a Felek között, amelyek jogi szabályozása alatt viselt kockázat időtartama eléri az említett Felek jogi szabályozása alatt viselt kockázat együttes időtartamának a Felek kölcsönös megegyezése alapján megállapított százalékát.

18. cikk

Amennyiben egy foglalkozási betegségben megbetegedett munkavállaló egy Szerződő Fél intézményétől kap kárpótlást, és állapota súlyosabbá válása esetén egy másik Szerződő Fél intézményétől igényel ellátásokat, a következő rendelkezéseket kell alkalmazni:

- (a) ha a munkavállaló az utóbbi Fél jogi szabályozása alatt nem dolgozott olyan munkakörben, amely a kérdéses betegséget okozhatta vagy súlyosbíthatta, az ellátások költségeit az első Fél illetékes intézménye viseli, figyelembe véve a súlyosbodást, az általa alkalmazott jogszabályok rendelkezéseivel összhangban,
- (b) ha a munkavállaló a második Szerződő Fél jogi szabályozása alatt dolgozott ilyen munkakörben, az első Fél illetékes intézménye viseli az ellátások költségeit, nem

számítva a súlyosbodást, az általa alkalmazott jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően; a második Fél illetékes intézménye kiegészítő ellátást állapít meg a munkavállaló számára, amelynek összege azonos azzal a különbséggel, amely a súlyosbodás után járó ellátások összege és azon ellátások összege között van, amelyekre az intézmény által alkalmazott jogszabályok rendelkezései szerint az érintett személy jogosult lett volna a súlyosbodás bekövetkezése előtt, ha a kérdéses betegség megkapásakor annak a Félnek a jogszabályainak hatálya alá tartozott volna.

IV. A SZERZETT JOGOK FENNTARTÁSA ÉS AZ ELLÁTÁSOK FOLYÓSÍTÁSA KÜLFÖLDÖN

1. Orvosi ellátás, betegségi és anyasági ellátások, az üzemi balesetek és megbetegedések után járó, nyugdíjon kívüli ellátások

19. cikk

1. Azok a személyek, akik nem az illetékes állam, hanem valamely más Szerződő Fél területén laknak, és teljesítik az utóbbi állam jogszabályai által előírt, az ellátásokra való jogosultsághoz szükséges feltételeket, ahol helyénvaló, a 3. cikk rendelkezéseinek figyelembevételével, a lakóhelyük szerinti Szerződő Félnek a területén, a következő ellátásokban részesülnek:

- (a) az illetékes intézmény költségére nyújtott természetbeni ellátások az állandó vagy ideiglenes lakóhely szerinti intézménytől az utóbbi intézmény által alkalmazott jogszabályok rendelkezéseivel összhangban, mintha e személyek hozzá tartoznának, az illetékes állam jogszabályai által meghatározott időtartamot meg nem haladó időszakig;
- (b) készpénz ellátások, amelyeket az illetékes intézmény folyósít az általa alkalmazott jogszabályok rendelkezéseivel összhangban, mintha ezek a személyek az illetékes állam területén lennének. Az illetékes és az állandó vagy ideiglenes lakóhely szerinti intézmények megállapodása nyomán azonban a készpénz ellátásokat az utóbbi intézmény is folyósíthatja az illetékes intézmény nevében.

1. Az előző bekezdés rendelkezéseit *mutatis mutandis* alkalmazni kell az orvosi ellátás, betegségi és anyasági ellátások tekintetében a családtagokra is, akik Szerződő Fél területén laknak, de az illetékes államban .

2. Az illetékes intézmény az illetékes állam területén folyósíthat ellátásokat a határmenti munkavállalóknak és családtagjaiknak, az állam jogszabályainak rendelkezéseivel összhangban, mintha azok területén lagnának.

20. cikk

(I. változat)

1. Azok a személyek, akik az illetékes állam jogszabályai szerint eleget tesznek az ellátásokra jogosító feltételeknek, ahol helyénvaló, a 3. cikk rendelkezéseit figyelembe véve, és

- (a) akiknek helyzete szükségessé teszi az ellátások azonnali folyósítását ideiglenes lakóhelyükön, amely nem az illetékes állam, hanem egy másik Szerződő Fél területén van, vagy
- (b) akik számára - miután az illetékes intézmény által folyósított ellátásokra jogosulttá váltak - az intézmény engedélyezte, hogy visszatérjenek annak a Szerződő Félnek a területére, ahol állandó lakóhelyük van, és amely nem azonos az illetékes állammal, illetve, hogy olyan Szerződő Fél területére helyezték át állandó lakóhelyüket, amely nem azonos az illetékes állammal, vagy
- (c) akik számára az illetékes intézmény engedélyezte, hogy olyan Szerződő Fél területére menjenek, amely nem azonos az illetékes állammal, azért, hogy, állapotuknak megfelelő kezelésben részesüljenek,

a következő ellátásokban részesülnek -

- (i) természetbeni ellátások, amelyeket az illetékes intézmény költségére az állandó vagy ideiglenes lakóhely szerinti intézmény folyósít ez utóbbi intézmény által alkalmazott jogszabályok rendelkezéseivel összhangban, ugyanúgy, mintha e személyek hozzá tartoznának, legfeljebb olyan időtartamra, amelyet az illetékes állam jogszabályai előírhatnak;
- (ii) pénzbeli ellátások, amelyeket az illetékes intézmény folyósít az általa alkalmazott jogszabályokkal összhangban, úgy, mintha e személyek az illetékes állam területén volnának. Az illetékes intézmény és az állandó vagy ideiglenes lakóhely szerinti intézmény közötti megegyezés alapján azonban a pénzbeli ellátásokat ez utóbbin keresztül is lehet folyósítani, az illetékes intézmény nevében.

2. (a) Az előző bekezdés b) albekezdésében említett engedélyt csak akkor lehet megtagadni, ha a költözés károsan befolyásolhatná az érintett személy egészségét vagy orvosi kezelésének folyamatát.

(b) Az előző bekezdés c) albekezdésében említett engedély nem tagadható meg, ha a szükséges kezelés nem biztosítható annak a Szerződő Félnek a területén, ahol az érintett személy lakik.

3. A jelen cikk előző bekezdéseinek rendelkezései *mutatis mutandis* vonatkoznak a családtagokra is az egészségügyi ellátással, betegségi és anyasági ellátásokkal kapcsolatban.

(II. változat)

1. Azok a személyek, akik az illetékes állam jogszabályai szerint eleget tesznek az ellátásokra jogosító feltételeknek, ahol helyénvaló, a 3. cikk előírásait figyelembe véve, és

- (a) akiknek helyzete szükségessé teszi az ellátások azonnali folyósítását ideiglenes lakóhelyükön, amely nem az illetékes állam, hanem egy másik Szerződő Fél területén van, vagy
- (b) akik, miután az illetékes intézmény által fizetendő ellátásokra jogosulttá váltak, visszatérnek annak a Szerződő Félnek a területére, ahol állandó lakóhelyük van, amely nem azonos az illetékes állammal, vagy olyan Szerződő Fél területére költöznek, amely nem azonos az illetékes állammal, vagy
- (c) olyan Szerződő Fél területére költöznek, amely nem azonos az illetékes állammal, azért, hogy az állapotuknak megfelelő kezelésben részesüljenek,

a következő ellátásokban részesülnek -

- (i) természetbeni ellátások, amelyeket az állandó vagy ideiglenes lakóhely szerinti intézmény az általa alkalmazott jogszabályok rendelkezéseivel összhangban folyósít, ugyanúgy, mintha e személyek hozzá tartoznának,
- (ii) pénzbeli ellátások, amelyeket az illetékes intézmény az általa alkalmazott jogszabályok rendelkezéseivel összhangban folyósít, ugyanúgy, mintha e személyek az illetékes állam területén volnának. Az illetékes intézmény és az állandó vagy ideiglenes lakóhely szerinti intézmény közötti megegyezés alapján azonban a pénzbeli ellátásokat az utóbbi intézményen keresztül is lehet fizetni, az illetékes intézmény nevében.

2. Az előző bekezdés rendelkezései a családtagokra is vonatkoznak az egészségügyi ellátással, betegségi és anyasági segélyekkel kapcsolatban.

2. Munkanélküli segély

21. cikk

1. Azok a munkanélküli munkavállalók, akik megfelelnek valamely Szerződő Fél jogi szabályozása által meghatározott, ellátásra jogosító feltételeknek a biztosítási, munkaviszonyban vagy szakmai tevékenységben töltött, illetve tartózkodási időszakok teljesítése tekintetében, ahol helyénvaló, a 4. cikk rendelkezéseit figyelembe véve, és akik tartózkodási helyüket áthelyezik egy másik Szerződő Fél területére, úgy tekintendők, mint akik ez utóbbi Fél jogi szabályozása által meghatározott, ellátásra jogosító feltételeknek is eleget tesznek, feltéve, hogy e Fél területén működő munkaerő közvetítő szolgálat rendelkezésére állnak, és az átköltözéstől számított 30 napon belül, illetve a Szerződő Felek által kölcsönös megegyezésben rögzített hosszabb határidőn belül kérelmet töltenek ki az új lakóhelyük szerinti intézménynél. Az ellátást a lakóhely szerinti intézmény folyósítja, az általa alkalmazott jogszabályok rendelkezéseivel összhangban, a költségeket azonban az előbbi Fél illetékes intézménye viseli;

(I. változat) arra az időtartamra, amely nem haladja meg e Fél jogi szabályozása által előírt bármely időtartamot.

(II. változat) arra az időtartamra, amely nem haladja meg a két Fél közül bármely Fél jogi szabályozása által előírt legrövidebb időtartamokat.

(III. változat) arra az időtartamra, amelyet a Szerződő Felek kölcsönös megegyezéssel előírnak.

2. Az előző bekezdés rendelkezéseinek sérelme nélkül az a munkanélküli személy, aki utolsó munkaviszonyának fennállása alatt nem az illetékes állam, hanem más Szerződő Fél területén lakott, a következő rendelkezésekkel összhangban kap ellátást:

- (a) (i) az a határmenti munkavállaló, aki az őt foglalkoztató vállalatnál részlegesen vagy esetenként van munka nélkül, az illetékes állam jogi szabályozása szerint ugyanúgy kap segélyt, mintha annak az államnak a területén lakna, ahol helyénvaló, 4. cikk rendelkezéseit figyelembe véve; az ilyen ellátást az illetékes intézmény fizeti,
- (ii) az a határmenti munkavállaló, aki teljesen munka nélkül van, a lakóhelye szerinti Szerződő Félnek a jogi szabályozása szerint kap ellátást, úgy, mintha utolsó munkaviszonya idején ennek az államnak a jogi szabályozása alá tartozott

volna, ahol helyénvaló, a 4. cikk rendelkezéseit figyelembe véve; az ilyen ellátást a lakóhely szerinti intézmény fizeti saját költségére.

- (b) (i) az a nem határmenti munkavállaló, aki részlegesen, esetenként vagy teljesen munkanélkülivé válik, és munkaadója vagy az illetékes állam területén működő munkaerő közvetítő szolgálat számára elérhető marad, az illetékes állam jogi szabályozásának rendelkezéseivel összhangban kap ellátást, úgy, mintha ennek az államnak a területén lakna, ahol helyénvaló, a 4. cikk rendelkezéseit figyelembe véve ; az ilyen ellátást az illetékes intézmény fizeti,
- (ii) az a nem határmenti munkavállaló, aki teljesen munkanélkülivé válik, és a lakóhelye szerinti Szerződő Félnek a területén működő munkaerő közvetítő szolgálat rendelkezésére áll, vagy visszatér arra a területre, az említett Fél jogi szabályozásának rendelkezéseivel összhangban kap ellátást, ugyanúgy, mintha utolsó munkaviszonyának idején ennek az államnak a jogi szabályozása alá tartozott volna, ahol helyénvaló, a 4. cikk rendelkezéseit figyelembe véve; az ilyen ellátást a lakóhely szerinti intézmény fizeti, saját költségére,
- (iii) ha azonban a b) bekezdés (ii) albekezdésében említett munkavállaló ellátásra annak a Szerződő Félnek az intézményénél válik jogosulttá, amelynek jogi szabályozása alá legutóbb tartozott, az előző bekezdés rendelkezéseivel összhangban kap ellátást, úgy, mintha a jelen bekezdés b) bekezdés (ii) albekezdésében említett Szerződő Fél területére költözött volna, arra az időtartamra, amely nem haladja meg az előző bekezdés által rögzített időtartamot.

3. Amíg egy munkanélküli személy az előző bekezdés a) (i) albekezdése vagy b) (i) albekezdése értelmében jogosult ellátásra, nem jogosult ellátásra a lakóhelye szerinti Szerződő Félnek a jogi szabályozása alapján.

3. Családi ellátások

I. VÁLTOZAT – CSALÁDI PÓTLÉKOK

22. cikk

1. Azok a személyek, akik valamely Szerződő Fél jogi szabályozása alá tartoznak – ahol helyénvaló, a 3. cikk rendelkezéseit figyelembe véve – családi pótlékukat, valamely másik Szerződő Fél területén lakó családtagjaik tekintetében az első fél jogi szabályozása alapján kapják meg, mintha e családtagok e Fél területén lagnának.

2. A családi pótlékot azon Szerződő Fél jogi szabályozásának rendelkezéseivel összhangban kell fizetni, amely alá a kedvezményezett tartozik, még akkor is, ha az a személy vagy jogi személy, akik számára az ellátásokat folyósítani kell valamely másik Szerződő Fél területén lakik, illetve tartózkodik. Ilyen esetben az illetékes intézmény és a családtagok lakóhelye szerinti intézmény közötti megegyezés alapján a családi pótlékokat az utóbbi intézmény is fizetheti az illetékes intézmény nevében.

II. VÁLTOZAT – CSALÁDTÁMOGATÁSOK

23. cikk

(A változat)

1. Azok a személyek, akik valamely Szerződő Fél jogi szabályozása alá tartoznak, - ahol helyénvaló, a 3. cikk rendelkezéseit figyelembe véve, - egy másik Szerződő Fél területén lakó családtagjaik tekintetében, ez utóbbi Fél jogi szabályozása szerint részesülnek családtámogatásokban, mintha maguk is e jogi szabályozás alá tartoznának.

2. A családtámogatásokat a családtagoknak a lakóhelyük szerinti intézmény folyósítja az általa alkalmazott jogszabályok rendelkezéseivel összhangban, az illetékes intézmény költségére és olyan összeghatárig, amely nem lépi túl az utóbbi intézménytől járó juttatások összegét.

(B változat)

Amennyiben az egyik Szerződő Fél területén lakó vagy ott munkát végző dolgozó családtagjai valamely másik Szerződő Fél területén laknak, a családtámogatásokat a lakóhelyük szerinti intézmény saját költségére folyósítja számukra.

4. Nem járulék alapú rokkantsági, öregségi és a hátramaradt családtagoknak járó ellátások

24. cikk

(I. változat) Amennyiben a 8. cikk rendelkezései nem alkalmazhatók, és amennyiben a nem járulék szerinti rokkantsági, öregségi és a hátramaradt családtagoknak járó olyan ellátás kedvezményezettje, amelynek összege nem függ a teljesített tartózkodási időszakok időtartamától, olyan Szerződő Fél területén lakik, amely nem azonos azzal, amelynek jogi szabályozása alapján ellátásra jogosult, az ellátást a következő rendelkezések szerint lehet kiszámítani;

- (a) rokkantság vagy halál esetén a tartózkodási évek számának arányában, amelyeket az érintett személy vagy az elhunyt az említett jogszabályok hatálya alatt teljesített 15. életévének – vagy az érintett Szerződő Felek által kölcsönös megegyezéssel megállapított magasabb életkor – betöltésétől a rokkantságot vagy halált eredményező munkaképtelenség bekövetkeztéig, legfeljebb azonban e két időpont között eltelt évek számának kétharmadáig, függetlenül attól, hogy a nyugdíjkorhatárig hátralévő évek számától;
- (b) öregkori ellátás esetén, a tartózkodási évek számának arányában, amelyeket az érintett személy az említett jogszabályok hatálya alatt teljesített 15. életévének – vagy az érintett Szerződő Felek által kölcsönös megegyezéssel megállapított magasabb életkor – betöltésétől a nyugdíjkorhatár betöltéséig, legfeljebb azonban 30 évig;

(II. változat) Amennyiben a 8. cikk rendelkezései nem alkalmazhatók, és amennyiben egy Szerződő Fél jogi szabályozása mind a járulék alapú és a nem járulék alapú rokkantsági, öregségi és a hátramaradt családtagoknak járó ellátásokról rendelkezik, azokat a nem járulék alapú rokkantsági, öregségi és a hátramaradt családtagoknak járó ellátásokat, amelyek összege nem függ a tartózkodási időszakok időtartamától, ugyanolyan arányban kell kifizetni a más Szerződő Fél területén lakó kedvezményezettnek, ahogyan a kedvezményezettnek járó járulék alapú ellátások viszonylanak a járulék alapú ellátások azon teljes összegéhez, amelyekre jogosult lenne, ha a jogosultsághoz szükséges időszakot teljes mértékben teljesítette volna.

V. AZ ELLÁTÁSOK JOGOSULATLAN HALMOZÁSÁRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

25. cikk

Valamely Szerződő Fél jogi szabályozásának az ellátások csökkentésére, felfüggesztésére vagy beszüntetésére vonatkozó rendelkezései olyan esetekben, amikor az ellátások jogtalanul halmozódnak más ellátásokkal vagy más jövedelemmel, vagy a más alapon jogosult személy munkaviszonyban áll, illetve szakmai tevékenységet folytat, akkor is vonatkoznak a kedvezményezettre, ha az ellátásokat valamely másik Szerződő Fél jogi szabályozása, vagy valamely más Szerződő Fél területén történt jövedelemszerzés, munkaviszony vagy szakmai tevékenység alapján szerezte. E szabály alkalmazása során azonban nem szabad számításba venni azokat a hasonló jellegű ellátásokat, amelyeket két vagy több Szerződő Fél intézményei a 8. cikk vagy a 18. cikk b) bekezdése rendelkezéseivel összhangban állapítanak meg rokkantság, öregség, hátramaradt családtagok, illetve foglalkozási betegség alapján.

26. cikk

Amennyiben valaki az egyik Szerződő Fél jogi szabályozása alapján ellátást kap, és egy vagy több további Szerződő Fél jogi szabályozása szerint is jogosult ellátásra, a következő szabályokat kell alkalmazni:

- (a) amennyiben két vagy több Szerződő Fél jogszabályi rendelkezéseinek alkalmazása az ilyen ellátások ezt követő csökkentését, felfüggesztését vagy beszüntetését vonná maga után, egyik ellátás sem csökkenthető, függeszthető fel vagy szüntethető be nagyobb mértékben, mint az az összeg, amelyet a csökkentéssel, felfüggesztéssel vagy beszüntetéssel érintett összeg elosztása révén kapnánk, amelynek során az ellátásra jogosító jogszabályoknak megfelelően ezt az összeget elosztanánk a csökkentés, felfüggesztés vagy beszüntetés alá eső ellátások számával, amelyekre a kedvezményezett jogosult.
- (b) A fentiekből eltérően ott, ahol valamely Szerződő Fél intézménye által, a 8. cikk rendelkezései szerint folyósított rokkantsági, öregségi vagy a hátramaradt családtagoknak járó ellátásról van szó, az intézmény az ellátások csökkentését, felfüggesztését és beszüntetését előidéző ellátásokat, bevételt vagy jövedelmet csak a 8. cikk 2. vagy 5. bekezdéseiben említett összeg csökkentése, felfüggesztése vagy beszüntetése érdekében vegye figyelembe, de ne vegye figyelembe az említett 8. cikk 3. és 4. bekezdésében említett eszmei összeg kiszámításához; bár az ilyen ellátásokat, bevételt vagy jövedelmet is számításba kell venni összegük olyan hányadáig, amely megfelel a 8. cikk 5. bekezdése szerint teljesített időszakok arányának.

27. cikk

Ha valaki két vagy több Szerződő Fél jogszabályai alapján igényel orvosi ellátást vagy betegellátást, az ilyen ellátást csak azon fél jogszabályai alapján lehet biztosítani, amelynek területén az illető lakik, ha pedig a felek egyikének területén sem lakik, kizárólag azon fél

jogszabályai alapján, amelynek hatálya alá ez a személy, illetve az a személy, akinek révén az említett ellátásokra való jogosultság keletkezik, utoljára tartozott.

28. cikk

Amennyiben valaki két vagy több Szerződő Fél jogszabályai alapján igényel anyasági ellátást, az ilyen ellátást csak azon Fél jogszabályai alapján lehet biztosítani, amelynek területén a szülés történt, ha pedig a szülés nem a Felek valamelyikének területén történt, kizárólag azon Fél jogszabályai alapján, amelynek hatálya alá ez a személy illetve az a személy, akinek révén az említett ellátásokra való jogosultság keletkezik, utoljára tartozott.

29. cikk

1. Ha valamelyik Szerződő Fél területén haláleset történik, akkor csak ennek a Félnek jogszabályai alapján szerzett ellátásra való jogosultságot lehet elismerni, bármely más Szerződő Fél jogszabályai alapján szerzett egyéb jog kizárásával.

2. Ha valamelyik Szerződő Fél területén haláleset történik és az elhalálozás utáni járadékra való jogosultságot kizárólag két vagy több további Szerződő Fél jogszabályai alapján szerezték, akkor csak annak a Szerződő Félnek a jogi szabályozása alapján szerzett jogot lehet elismerni, amelynek hatálya alá az elhunyt utoljára tartozott, minden más Szerződő Fél jogszabályai alapján szerzett egyéb jog kizárásával.

3. Ha a haláleset a Szerződő Felek területén kívül történik és az elhalálozás utáni járadékra való jogosultságot két vagy több Szerződő Fél jogszabályai alapján szerezték, csak annak a Szerződő Félnek a jogszabályai alapján szerzett jogot lehet elismerni, amelynek hatálya alá az elhunyt utoljára tartozott, minden más Szerződő Fél jogszabályai alapján szerzett egyéb jog kizárásával.

30. cikk

(I. változat) Ha ugyanazon időszakban ugyanazon családtagok után kell fizetni családi pótlékot a 22. cikk rendelkezései szerint és annak a Szerződő Félnek a jogi szabályozása alapján, amelynek területén e családtagok laknak, az utóbbi jogszabályai alapján családi pótlékra való jogosultságot fel kell függeszteni. Ha azonban valamely családtag az említett Fél területén áll munkaviszonyban, úgy ezt a jogot fenn kell tartani, miközben a 22. cikk rendelkezései alapján fizetendő családi pótlékra való jogosultságot fel kell függeszteni.

(II. változat) Ha ugyanazon időszakban ugyanazon családtagok után kell fizetni családi pótlékot a 22. cikk rendelkezései szerint és annak a Szerződő Félnek a jogi szabályozása alapján, amelynek területén ezek a családtagok laknak, a 22. cikk rendelkezése alapján fizetendő családi pótlékra való jogosultságot fel kell függeszteni.

VI. VEGYES RENDELKEZÉSEK

31. cikk

A valamely Szerződő Fél jogszabályaiban előírt orvosi vizsgálatokat a jogszabályokat alkalmazó intézmény kérésére egy másik Szerződő Fél területén is le lehet folytatni az állandó vagy ideiglenes lakóhely szerinti intézményben. Ilyen esetben úgy kell tekinteni, mintha azokat az első Fél területén folytatták volna le.

32. cikk

1. Valamely Szerződő Fél intézménye részére fizetendő járulékok összegének kiszámításakor lehetőség szerint bármely másik Szerződő Fél területén szerzett minden jövedelmet figyelembe kell venni.

2. A valamely Szerződő Fél intézményének járó járulék-visszatérítést egy másik Szerződő Fél területén azoknak az igazgatási eljárásoknak megfelelően és olyan garanciák és kedvezmények mellett lehet végrehajtani, amelyeket az utóbbi fél hasonló intézményének járó visszatérítéskor alkalmaznak.

33. cikk

Az olyan adókra, bélyegilletékekre, köztartozásokra vagy bejegyzési illetékekre vonatkozó mentességeket és kedvezményeket, amelyeket valamely Szerződő Fél jogi szabályozása ír elő azon igazolásokkal és dokumentumokkal kapcsolatban, amelyeket a Fél jogi szabályozásának céljából kell kiadni, ezeket ki kell terjeszteni egy más Szerződő Fél jogi szabályozásának vagy a jelen mintaszabályoknak céljából kiadandó hasonló igazolásokra és dokumentumokra is.

34. cikk

1. A Szerződő Felek illetékes hatóságai olyan kapcsolattartási szerveket jelölhetnek ki, amelyek felhatalmazást kapnak az egymással való és – feltéve, hogy erre hatáskört kaptak a Fél illetékes hatóságától – bármely Szerződő Fél intézményeivel való közvetlen érintkezésre.

2. Egy Szerződő Fél bármely intézménye és a Szerződő Fél területén állandóan vagy ideiglenesen lakó bármely személy jogosult más Szerződő Fél intézményéhez fordulni közvetlenül vagy az kapcsolattartási szerveken keresztül

35. cikk

1. A jelen mintaszabályok értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatos minden olyan vitát, kérdést, amely két vagy több Szerződő Fél között keletkezik, az érintett Szerződő Felek illetékes hatóságainak közvetlen tárgyalásai révén kell megoldani.

2. Ha a vita nem zárul le a tárgyalások megkezdését követő hat hónapon belül, döntőbizottság elé kell terjeszteni; ennek összetételét és eljárását az érintett Szerződő Felek kölcsönös megegyezésével kell meghatározni.

3. A döntőbizottság határozatai kötelező érvényűek és jogerősek.

VII. RENDELKEZÉSEK A JOGOK FENNTARTÁSÁRÓL A SEGÉLYALAPOKKAL TÖRTÉNŐ ÉS AZ AZOK KÖZÖTT MEGVALÓSULÓ KAPCSOLATOKBAN

(I. VÁLTOZAT)

36. cikk

1. Ha egy személy megszűnik azon Szerződő Fél jogszabályainak hatálya alá tartozni, ahol egy segélyalap tagja volt, a számára jóváírt összeg felvételére jogosító biztosítási

eseménynek a bekövetkezése előtt, kérésére felveheti az egész összeget vagy átutaltathatja annak a Szerződő Félnek a területén lévő intézményhez, amelynek jogi szabályozása alá jelenleg tartozik.

2. Ha ez az intézmény maga is segélyalap, az intézmény által, az érintett személy nevére nyitott számlán az átutalt összeget jóvá kell írni.

3. Ha a jelen cikk 1. bekezdésében említett intézmény nyugdíjügyekben illetékes, az átutalt összeget úgy kell az érintett intézmény részére fizetni, hogy az érintett személynek lehetősége legyen időszakokat megváltani az ellátásokra való jogosultságának megszerzése vagy megerősítése érdekében az utóbbi intézmény által alkalmazott jogszabályok keretében. Az időszakok megváltásának módját vagy e jogszabályok rendelkezései, vagy az érintett szerződő felek kölcsönös megegyezése szerint kell meghatározni.

37. cikk

Ha egy személy megszűnik azon Szerződő Fél jogszabályainak hatálya alá tartozni, ahol egy nyugdíjrendszerhez tartozott, mivel egy másik Szerződő Fél területére költözött, ahol egy segélyalap tagja volt, mielőtt az előző Fél jogszabályainak alapján nyugdíjjogosultságot szerzett volna,

(A változat) e személynek és hozzátartozóinak nyugdíjszerzési jogosultsága fennmarad, amíg a nyugdíj folyósításának feltételei nem teljesülnek. Ennek hiányában a személy által vagy az utána fizetett járulékok összegét az érintett Szerződő Felek kölcsönös megegyezésében rögzített feltételekkel át kell utalni a segélyalaphoz.

(B változat) e személy által vagy az utána fizetett járulékok összegét az érintett Szerződő Felek kölcsönös megegyezésében rögzített feltételekkel át kell utalni a segélyalaphoz.

II. VÁLTOZAT

38. cikk

1. Amennyiben valamely Szerződő Fél jogi szabályozása a nyugdíjjogosultság megszerzését, fenntartását és visszaszerzését biztosítási, munkaviszonyban vagy szakmai tevékenységben töltött, illetőleg tartózkodási időszakok teljesítésétől teszi függővé, az e jogszabályokat alkalmazó intézmény az időszakok összeadása céljából vegye figyelembe azokat az időszakokat, amelyek alatt a személy segélyalap tagja volt, és járulékot kellett fizetnie ennek az alapnak.

2. Ha egy személy a jelen cikk 1. bekezdése szerint megfelel a nyugdíj folyósítás követelményeinek, a nyugdíj összegét a 8-13. cikkek rendelkezéseivel összhangban kell megállapítani.

3. Amennyiben valamely Szerződő Fél jogi szabályozása egy személy számlájára a segélyalapban jóváírt összeg kifizetését a járulékfizetés időtartamának teljesítésétől teszi függővé, az e jogszabályokat alkalmazó intézmény az időszakok összeadása céljából számítsa be azokat a biztosítási, munkaviszonyban és szakmai tevékenységben töltött, illetve tartózkodási időszakokat, amelyeket azon Szerződő Fél jogszabályai szerint teljesített a személy, amelynek nyugdíjrendszeréhez tartozott.

II. MELLÉKLET

Megállapodás-minta a kétoldalú vagy többoldalú társadalombiztosítási szerződések koordinálásához

1. cikk

A jelen megállapodás értelmében -

- (a) „ Szerződő Fél” kifejezés a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek minden olyan tagállamát jelenti, amely tekintetében a megállapodás kötelező érvényű,
- (b) a „jogi szabályozás” kifejezés magában foglal bármely társadalombiztosítási szabályt és törvényt és rendeletet;
- (c) a „menekült” kifejezés jelentése azonos azzal a jelentéssel, amelyet ennek a fogalomnak A menekültek státuszáról szóló 1951. július 28-i Egyezmény 1. cikkében és A menekültek státuszára vonatkozó 1967. január 31-i Jegyzőkönyv 1. cikk (2) bekezdésében tulajdonítottak, földrajzi korlátozás nélkül,
- (d) a „hontalan személy” kifejezés jelentése azonos azzal a jelentéssel, amelyet ennek a fogalomnak A hontalan személyek státuszáról szóló 1954. szeptember 28-i Egyezmény 1. cikkében tulajdonítottak,
- (e) a „szerződés” kifejezés azokat a kétoldalú vagy többoldalú szerződéseket jelenti, amelyek a megszerzés alatt álló társadalombiztosítási jogok fenntartására vonatkoznak, és amelyek kötelező érvényűek, vagy azzá lesznek két vagy több Szerződő Fél számára,
- (f) az „intézmény” kifejezés azt a szervet vagy hatóságot jelenti, amely közvetlenül felelős valamely Szerződő Fél törvényeinek teljes vagy részbeni alkalmazásáért,
- (g) a „biztosítási időszak” kifejezés a járulékfizetésnek, munkaviszonynak, szakmai tevékenységnek vagy a tartózkodásnak azon időszakait jelenti, amelyeket a teljesítés idején hatályos jogi szabályozás biztosítási időszakként határoz meg vagy ismer el, valamint bármely más időszakot, amelyet ugyanez a jogi szabályozás a biztosítási időszakkal egyenértékűnek tekint,
- (h) a „munkaviszony időszaka” és a „szakmai tevékenység időszaka” kifejezések azon időszakokat jelentik, amelyeket a teljesítés idején hatályos jogi szabályozás ekként határoz meg vagy ismer el, valamint bármely más időszakot, amelyet ugyanez a jogi szabályozás a munkaviszony vagy szakmai tevékenység időszakával egyenértékűnek tekint,
- (i) a „tartózkodási időszakok” kifejezés azokat a tartózkodási időszakokat jelenti, amelyeket a teljesítés idején hatályos jogi szabályozás ekként határoz meg vagy ismer el,
- (j) az „ellátások” kifejezés az összes, adott biztosítási események esetén nyújtott természetbeni és pénzbeni ellátást jelenti, beleértve a haláleset után járó ellátásokat, és

- (i) mint természetbeni ellátások, a társadalombiztosítás, az orvosi és szakmai rehabilitáció által érintett bármely biztosítási esemény megelőzését szolgáló ellátásokat jelenti;
- (ii) mint pénzbeni ellátások, az állami alapok által fizetett ellátások valamennyi összetevőjét, minden növekményt, az értékállóság megőrzése érdekében kifizetett pótlólagos juttatásokat, és minden olyan ellátást, amely a keresőképesség fenntartását vagy javítását célozza, továbbá a nyugdíjak helyett fizetendő átalányjuttatásokat, valamint – ahol lehetséges – a járulékok visszatérítéseként történő kifizetéseket;

2. cikk

A jelen egyezmény szabályozási körében a két vagy több Szerződő Fél számára kötelező érvényű, valamennyi szerződés rendelkezéseinek hatálya kiterjed bármely más Szerződő Fél állampolgáira, valamint a bármely Szerződő Fél területén lakó menekültekre és hontalan személyekre.

3. cikk

A jelen egyezmény minden olyan személyre vonatkozik, akire két vagy több szerződés rendelkezéseinek hatálya kiterjed.

4. cikk

1. A Az ellátásokra való jog fenntartása vagy visszaszerzése érdekében a biztosítási, munkaviszonyban vagy szakmai tevékenységben töltött, illetve tartózkodási időszakok összeadására vonatkozó, két vagy több Szerződő Fél számára kötelező érvényű szerződés rendelkezéseit alkalmazni kell azokra a hasonló időszakokra, amelyeket bármely más Szerződő Fél jogi szabályozása alapján teljesítettek, amennyiben ez a Szerződő Fél az említett Felekkel olyan szerződést kötött, amely szintén rendelkezik az ilyen időszakok összeadásával kapcsolatban, feltéve, hogy az összeadandó időszakok között nincs átfedés.

2. Ha a jelen cikk rendelkezései szerint egy Szerződő Fél intézményének két vagy több, az időszakok összeadásának különböző módozatait tartalmazó szerződés rendelkezéseit kellene alkalmaznia, az intézmény csak az érintett személyre nézve legkedvezőbb rendelkezést alkalmazza.

3. Olyan ellátások esetén, amelyeket minden vonatkozó szerződés szerint csak egy Szerződő Fél jogszabályai alapján állapítanak meg, a jelen cikk 1. bekezdésében említett összeadást csak addig a mértékig kell elvégezni, ami az e jogszabályok alapján biztosított legkedvezőbb ellátásokra való jogosultság megszerzéséhez, fenntartásához és visszaszerzéséhez szükséges.

5. cikk

1. A 4. cikk rendelkezéseinek alkalmazása esetén a rokkantsági, öregségi és a hátramaradt családtagoknak járó ellátásokat a jelen cikk 2-4. Bekezdései rendelkezéseivel összhangban kell meghatározni.

2. Ha valamennyi vonatkozó szerződés a felosztás módszeréhez folyamodott, valamennyi Szerződő Fél intézménye a rá nézve kötelező érvényű szerződések rendelkezéseit úgy alkalmazza, hogy figyelemmel van arra, hogy az időszakok összeadása a 4. cikk 1. és 2. bekezdéseinek rendelkezéseivel összhangban legyen, ugyanakkor, az említett szerződésekben meghatározott ellátások közül csak a legnagyobb összegűt állapítsa meg.

3. Ha valamennyi vonatkozó szerződés az egyesítés módszeréhez folyamodott, a Szerződő Fél ellátásokat odaitélő intézménye ennek érdekében vegye figyelembe a 4. cikk rendelkezéseit.

4. Ha a vonatkozó szerződések részben a felosztás, részben az egyesítés módszeréhez folyamodott, minden Szerződő Fél intézménye a kötelező érvényű szerződések rendelkezéseit úgy alkalmazza, hogy figyelemmel van arra, hogy az időszakok összeadása a 4. cikk szabályaival összhangban legyen; ugyanakkor az érintett személyek számára csak azokat az ellátásokat ítélje meg, amelyek a legkedvezőbb módszer alkalmazásából adódnak.